

Posudek na diplomovou práci Bc. Elišky Faloutové

Problematika překladu tzv. „kulturních reálií“ v češtině a ve španělštině (kontrastivní analýza)

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2019, 189 stran)

Diplomová práce Bc. Elišky Faloutové již na první pohled upoutá svým rozsahem, který pro tento typ kvalifikačních prací nebývá obvykle vyžadován, ale který je na druhou stranu logický vzhledem k tomu, že se jedná o diplomovou práci, která vznikla během studia Dvojího diplomu uskutečňovaného mezi FF JU a Facultad de Filología USAL. Zároveň rovněž poukazuje na to, že diplomantka ke zpracování své práce přistupovala zodpovědně. Při výběru tématu na FF JU byla práce zadána jako filologicko-translatologická, v průběhu jejího zpracovávání, a i s ohledem na požadavky zahraniční univerzity, bylo téma práce rozšířeno i o rozměr didakticky aplikační. Výsledek je podle mého názoru zdařilý, diplomantce se podařilo skloubit oba směry a poskytnout určitý osobitý pohled jednak na roli, kterou má bezekvivalentní (či částečně ekvivalentní) lexikum v překladatelském procesu, a následně i na způsoby, jak je možno s tímto jazykovým segmentem pracovat v hodinách cizího jazyka, např. při přípravě budoucích překladatelů.

V práci Elišky Faloutové lze jasně postihnout a identifikovat dvě roviny: translatologickou a didaktickou, a to jak v části teoretické, tak v části praktické. Přestože autorka není studentkou čistě translatologického oboru, troufnu si tvrdit, že se přesvědčivě a v míře možná i převyšující požadavky daného diplomního úkolu, obeznamila se základní translatologickou literaturou a vytvořila tak přehledný a kompaktní průřez překladatelskými technikami aplikovanými různými směry a školami (Holmes, 1988; Pedersen, 2005; Mayoral Asencio, 1997; Newmark, 1988, etc.). Z metodologického pohledu bych zde měla jen jednu drobnou otázku: příklady, které uvádíte jako ilustrující danou techniku, jsou Vaše vlastní, ev. pocházejí z Vašeho následného výzkumu? Pokud ano, nebylo by bývalo vhodnější řadit je spíše až do závěrů? S těmito formálními aspekty souvisí i další můj podnět týkající se grafu na str. 144, který považuji za velmi zajímavý a cenný výstup celého diplomního úkolu, avšak vzhledem k množství použitých barev poněkud obtížněji interpretovatelný. Mohla byste jej prosím u obhajoby slovně okomentovat?

Z části praktické oceňuji autorčin komplexní a rozsáhlý výzkum týkající se zmapování překladatelských technik užívaných napříč různými typy textů pro překlad kulturně podmíněných, a proto i překladatelsky obtížných lexikálních jednotek z oblasti gastronomie.

Autorka se snažila, aby její vzorek mapoval různé typy textů, pracovala zejména s paralelním korpusem Intercorp, ale rovněž podnikla i „terénní minivýzkum“, během něhož zjišťovala, jakými způsoby jsou překládány jí zkoumané lexikální jednotky v jídelních lístcích. Tento počin bych zde ráda vyzdvihla, neboť šlo o práci určitě logisticky náročnou, nicméně v kontextu celé práce trochu méně viditelnou. Autorka opakovaně dochází k závěrům (např. str. 27 nebo 169), že na překlad je třeba nahlížet komplexně a vždy ve vztahu k ostatním, zejména vnětectvým faktorům (typ textu, příjemce), s čímž se ztotožňuji. Při interpretaci těchto závěrů je třeba mít však také na paměti, že překlad je Eliškou Faloutovou pojímán jako produkt překladatelovy práce nikoliv jako instrument, tedy překlad jakožto „quinta destreza“ (viz str. 45) a že začlenění kulturně podmíněných jednotek do výuky CJ s sebou může nést a implikovat naprosto jinou typologii problémů, jež se autorka snažila reflektovat v části zvané Propuesta didáctica“ (str. 146-164). V této souvislosti bych se chtěla zeptat, jaký je autorčin názor na roli překladu v hodině CJ s přihlédnutím k danému tématu a proč v souboru navrhovaných cvičení pro práci s kulturně podmíněným lexikem z oblasti české a španělské gastronomie v hodině CJ je překlad reflektován spíše jako doplňková, sekundární aktivita?

Práce je psána ve španělštině, kultivovaným jazykem, nacházím v ní minimum jazykových prohřešků – viz např.: str. 17 *las referencias culturales pueden ser sistematizados*; grafická úprava je standartní.

Závěr: Závěrem konstatuji, že předkládaná diplomová práce Bc. Elišky Faloutové plně vyhovuje požadavkům na tento typ prací kladeným. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **výbornou**.

V Českých Budějovicích, 25. května 2019

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.